

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 12. januar - 25. januar 2024. godine

Sloboda izražavanja

Pretnje novinarima/kama N1

Na mejl adresu veb redakcije N1 stigao je preteći mejl u kojem se, pored niza uvreda, navodi i da će “(novinarima) biti krvave glave”. Igor Božić, programski direktor N1, izjavio je da je ono što ih zapravo zabrinjava to što do sada niko nije odgovarao u slučaju pretnji ovoj televiziji. Online pretnje medijima i novinarima/kama treba shvatiti ozbiljno, jer ovakav vid zastrašivanja može da se manifestuje i uživo, što se i desilo pred sam kraj prošle godine kada je muškarac fizički nasrnuo na novinara televizije N1 prilikom izveštavanja sa protesta. Napadi na nezavisne medije dešavaju se u kontekstu negativne retorike koju predstavnici/e vlasti redovno šire i time su najodgovorniji za kreiranje atmosfere u kojoj su novinari/ke ovih medija izloženi stalnim pretnjama po život i bezbednost.

Pokušaj hakovanja društvenih mreža novinarke

Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) podnelo je prijavu nadležnom tužilaštvu zbog više pokušaja hakovanja instagram naloga novinarke CINS-a Ivane Milosavljević. Novinarka je stekla prepoznatljivost nakon što je otkrila SNS call centar i svojim istraživanjem ukazala na potencijalne mehanizme kupovine glasova na izborima. Iz NUNS-a veruju da je istraživački rad novinarke glavni razlog napada na njene društvene mreže.

Pretnje redakciji Cenzolovke

Na Facebook stranici Cenzolovke, u komentarima na vest o tome kako da se zaštite novinari/ke koji izveštavaju sa protesta, muškarac je ostavio preteći komentar redakciji ovog portala i svim novinarima/kama. Reporter bez granica i Međunarodni institut za štampu osudili su pretnje smrću redakciji Cenzolovke, a slučaj je prijavljen Tužilaštvu za visokotehnološki kriminal.

Nacionalistička hajka na novinare/ke

Novinarka N1 Vanja Đurić i novinar Nove S Željko Veljković danima se nalaze na meti verbalnih napada na platformi X zbog komentarisanja nastupa pred utakmicu Crvene zvezde na kojem je devojčica sa Kosova pevala nacionalističku pesmu. Iako se komentari novinara nisu odnosili na devojčicu, već na sveopštu društveno-političku klimu u zemlji, vrlo brzo našli su se na udaru političara/ki vlasti, ali i pojedinih desničarskih partija, te velikog broja nepoznatih osoba koje su zloupotrebile pominjanje deteta u cilju vređanja novinara. Novinari su označeni kao “srbomrsci”, a u nekim od komentara stajale su i otvorene pretnje smrću. Usledila je i orkestrirana kampanja u pro-režimskim tabloidima, na čijoj se meti redovno nalaze kritički nastrojeni mediji. Na društvenim mrežama i u tabloidima, zloupotrebljen je prošlogodišnji prilog televizije Nove S sa festivala “Mirdita, dobar dan” u kojem novinari Jelena Obućina i Željko Veljković pozdravljaju gledaoce na albanskom jeziku. Provladini tabloidi su manipulativno predstavili ove snimke kao da su objavljeni na dan kada se dogodio zločin u Račku na Kosovu i Metohiji. Nije prvi put da se vodi orkestrirana kampanja protiv medija kritički nastrojenih prema vlasti, ali ono što ističe ovu kampanju jeste izrazito nacionalistički karakter kojim se novinari/ke označavaju kao “državni neprijatelji”, što ih direktno dovodi u opasnost i izlaže riziku od napada u realnom prostoru. Izveštaj za Srbiju međunarodne nevladine organizacije Human Rights Watch ističe da se nezavisni novinari/ke i dalje suočavaju sa zastrašivanjem, pretnjama i nasiljem, a da je odgovor države na ove probleme neadekvatan.

Napadnut novinar Nove.rs

Radnik obezbeđenja fizički je izgurao novinara portala Nova.rs i onemogućio mu da prisustvuje utakmici KK Crvena zvezda, iako je novinar posedovao akreditaciju. Tom prilikom, novinaru je oduzet telefon koji mu je naknadno vraćen nakon što su sa njega obrisani snimci. Policija je pozvana, ali niko nije izašao na teren što ukazuje na potpunu nezaštićenost novinara/ki od strane institucija sistema koje su dužne da garantuju njihovu bezbednost, a ne da ih, potpuno suprotno tome, izlažu povećanom riziku.

Krivična prijava protiv novinarke Bujanovačkih

Direktor Osnovne škole “Branko Radičević” iz Bujanovca podneo je krivičnu prijavu protiv novinarke portala Bujanovačke Ivane Jovanović zbog pisanja o rekonstrukciji škole. Policija je po prijavi došla u prostorije ovog portala kako bi uzela izjavu od novinarke. Iz NUNS-a navode da je reč o “ozbiljnom pritisku na medije” kao i da je “Za roditelje ali i ostale građane od značaja da imaju objektivnu i istinitu informaciju o tome kakvi su uslovi za rad u školi, i od suštinskog interesa je da javnost bude upoznata sa stvarnim stanjem u ovoj ustanovi”.

Novinarima uskraćene akreditacije

Novinarima/kama televizija N1 i Nova uskraćene su akreditacije za praćenje konstitutivne sednice skupštine grada Kraljeva. Predsednik Privremenog organa grada Kraljeva Predrag Terzić odbio je da izda akreditacije novinarima/kama. Na ovaj način novinari/ke su sprečeni da obavljaju svoj posao i izveštavaju u interesu javnosti.

Hrkalović među evropskim rekorderima po SLAPP tužbama

Na takmičenju za SLAPP političara/ku i državu godine koje organizuje evropska CASE koalicija, među kandidatima/kinjama nominovana je i bivša državna sekretarka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije Dijana Hrkalović. Hrkalović je podnela 11 tužbi protiv novinara/ki različitih medija. Ova neslavna nominacija svrstala je bivšu funkcionerku MUP-a među one koji zloupotrebljavaju pravni sistem u cilju ekonomskog i vremenskog iscpirljivanja i zastrašivanja novinara/ki, medija i aktivista/kinja.

Sloboda okupljanja

Student ostaje u pritvoru

Student Dimitrije Radovanović ostaje u kućnom pritvoru nakon što je odbijena žalba na ovu odluku. Podsećamo, Dimitrije je uhapšen na protestu 24. decembra, nakon čega mu je izrečena mera kućnog pritvora, a od tada se nalazi u studentskom domu. Represija kojoj je student izložen pokazatelj je pravnog nasilja koje institucije sistema sprovode u skladu sa političkom voljom vladajućeg režima.

Sloboda udruživanja

Napadi na CRTU

Premijerka Ana Brnabić ponovo napada Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (poznatiji kao CRTA), a ovoga puta nazvala ih je “političkom platformom Dilasa”. Napadi na CRTU od strane premijerke, ali i drugih članova/ica SNS-a dešavaju se gotovo svakodnevno od kada su održani izbori 17. decembra. Nakon premijerke, i funkcioner SNS-a Vladimir Đukanović uključio se u targetiranje organizacije, napisavši na svom nalogu na Platformi X da “bi trebalo pohapsiti te iz CRTE zbog obmane javnosti o navodnoj krađi, kao i uznemirenja javnosti. Takođe, CRTU kao lobističku organizaciju bi trebalo zabraniti”. Nije prvi put da Đukanović poziva na zabranu nevladinih organizacija što je postala praksa u mnogim autoritarnim režimima širom sveta. CRTA je svojom posmatračkom misijom ukazala na zloupotrebe koje su se dešavale tokom izbornog dana, a napadi kojima su od tada izloženi ukazuju na destimulišuće uslove u kojima organizacije civilnog društva koje se zalažu za demokratske vrednosti i građanski aktivizam deluju.

Šapić kritikuje romske organizacije

Predsednik Privremenog organa Grada Beograda Aleksandar Šapić, optužio je romske organizacije da “decenijama uzimaju pare od međunarodnih nevladinih organizacija na temu Roma, ali su uspavane kada su Romi stvarno ugroženi i kada ih neko napadne”. Ovu izjavu Šapić je dao obilazeći radnika Gradske čistoće koji je napadnut na nacionalnoj osnovi dok je radio. Šapić svojom izjavom nastavlja targetiranje nevladinih organizacija dovodeći ih u kontekst “stranih plaćenika”, a ovom prilikom je još jednom dao i diskriminatornu izjavu o romskoj zajednici, što se ne dešava prvi put. U prošlosti je, u nekoliko navrata, u svojim javnim nastupima pokazao nerazumevanje položaja Roma i Romkinja u Srbiji, i svojim izjavama je uticao na učvršćivanje stereotipa o Romima. Iste organizacije, koje Šapić sada napada, morale su da se oglašavaju više puta kada je gradonačelnik iznosio uvredljive stavove, a za koje se nikada nije izvinio niti preuzeo odgovornost za netrpeljivost koju ovakve izjave mogu podstaći prema ovoj već višestruko ugroženoj i marginalizovanoj zajednici u zemlji.